

עלון שבועי בעניני פרשת השבוע, יוצא לאור ע"י ארגון תורה וחסד:

'המרכז לערבות הדדית'

ט"ו מנחם אב התשפ"ב - גליון 206 - פרשת ואתחנן.

העלון מוקדש להצלחת: ראובן בן רחל הי"ו.

פניני אור החיים:

'ארבעה תנאים לקבלת התפילה'

רבינו האור החיים הקדוש מפרש הפסוק 'ואתחנן אל ה' בעת ההיא לאמר' שמרומז בפסוק זה ארבעה תנאים הנדרשים מהאדם בתפילתו כדי שתתקבל.

א, שיתפלל מתוך שברון לב כעני הדופק על הפתח וכמאמר הכתוב במשלי (פרק יח, פסוק כג) 'ותחנונים ידבר רש'.

ב, שיתפלל שתקוויים בקשתו מצד מדת הרחמים.

ג, שיתפלל בזמן הראוי לקבלת התפילה כמו שנאמר: 'ואני תפילתי לך ה' עת רצון'.

ד, שתהיה תפילתו בלשון מפורשת שאינה סובלת פירוש שאינו הגון.

על כן אמר משה רבנו 'ואתחנן' לשון תחנונים. 'אל ה' ממדת הרחמים. 'בעת ההיא' בעת הידועה לקבלת התפילה שהיא עת רצון. 'לאמר' תפילה מפורשת וברורה.

רבינו הקדוש מציין מה שמסופר במדרש, שהיה אדם שהלך בדרכו והיו לו משאות כבדים, והתפלל לפני ה' 'הזמן לי חמור', ומיד נדדמן לפניו שר גוי עם חמור צעיר, וגזר עליו שישא את חמורו בנוסף לכל המשאות שכבר איתו, וכשבא לפני החכמים, טען שתפילתו לא התקבלה, והסבירו לו חכמים, שהיה עליו להתפלל בצורה מפורשת שה' יזמין לו חמור שיעזור לו לישא את משאו, ומכיוון שהוא לא פירט, אמנם נתקיימה תפילתו שנדדמן לו חמור, אבל זה היה לרעתו, מכיוון שהיה צריך לשאת גם את החמור.

ובפרשת וארא על הפסוק 'וְיִצְעַק מִשָּׁה אֶל ה' על דבר הצפודעים אשר שם לפרעה', כותב רבינו הקדוש ארבע מילים: 'מכאן שצריך לפרש תפלתו'. כלומר, לרבנו היה קשה מדוע הוצרך משה רבנו להזכיר בדבריו את שמו של פרעה, הרי הקדוש ברוך הוא יודע שהוא מתפלל על הצפודעים שנמצאים אצל פרעה??? אלא למדים מכאן שיש צורך לפרש את התפילה.

והגאון רבי חיים פלאג' בספרו 'תנופה וחיים' כתב לפרש על פי זה את דברי הנביא במגילת איכה (פרק ג, פסוקים נה - נז) 'קראתי שמך ה' מבור תחתיות, קולי שמעת אל תעלם אֶזְנִי לְרוּחֹתַי לְשׁוֹעֲתִי, קִרְבַּת בְּיוֹם אֶקְרָאךָ אֶמְרָתְךָ אֶל תִּירָא'.

שגם בפסוקים אלו נרמזו ארבעת התנאים הנדרשים לקבלת התפילה, כדלהלן: 'קראתי שמך ה'' בקשה ממקור הרחמים, 'מבור תחתיות' כעני בפתח, 'קולי שמעת אל תעלם אֶזְנִי לְרוּחֹתַי לְשׁוֹעֲתִי' תפילה מפורשת וברורה, 'קרבתי ביום אקראך' שתהיה התפילה בעת רצון.

[אור החיים ואתחנן פרק ג פסוק כג; וארא פרק ח פסוק ח]

הזמנים ע"פ לוח אור החיים – שעון קיץ.

זמנים לשב"ק פרשת ואתחנן:

הדלקת נרות: ירושלים*: 19:11 | תל אביב: 19:09 | חיפה: 19:11 | בית שמש: 19:09. *לנוהגים 40 דק' בירושלים: 18:51.

צאת השבת: ירושלים: 20:01 | תל אביב: 19:59 | חיפה: 20:01 | בית שמש: 19:59.

רבנו תם: ירושלים: 20:52 | תל אביב: 20:49 | חיפה: 20:52 | בית שמש: 20:50.

סיפור לשבת:

הכל בעזרת ה'

מסופר על בעל התניא שהיה איש אלוקים גדול ונורא. בזמנו היה יהודי אחד עשיר ושמו יחזקאל שהיה בקשרים יחסים טובים עם הפריץ. יום אחד הגיע הפריץ לביתו, נכנס והניח את ידו על כתפו של יחזקאל ואמר לו, "יחזקאל אנחנו ידידים טובים, עזרת לי רבות, בקשה יש לי ממך, אני צריך ממך הלוואה של חמישים אלף רובל לתקופה של שנה ובתוספת של ריבית 15% (מותר לקחת ריבית מגוי). סכום זה היה הון עתק אפילו לעשירים של העיירה לא היה סכום כזה. אבל הפריץ למרות הכל וביקש ממנו ללכת אצל היהודים העשירים ולקחת מהם כמה שאפשר עד שיצבור את סכום ההלוואה. כל מה שאני זקוק לסכום זה, כי אני צריך לקבל מעמד בכיר ברוסיה, יהיה לי שליטה וכך אני יוכל לעזור אחר כך ליהודים. אותו יהודי אמר לפריץ, שיגיע מאוחר יותר ויחזיר לו תשובה. מיד יצא יחזקאל אל הקודש לבעל התניא וסיפר לו את כל הסיפור עם הפריץ. בעל התניא אמר לו, אכן אתה יכול להלוואת לו ואין לך ממה לחשוש. יצא היהודי לקח את כל הסכום כתב שטר והפריץ חתם שאכן הלווה ממנו זמן הפירעון עד שנה.

עברו אחד עשר חודש, כל היהודים שהלוו את כספם ליחזקאל, שלחו אליו שליחים להזכיר לו את ההלוואה שאכן הוא זוכר. אמר להם יחזקאל, אין לכם מה לדאוג עוד חודש אתם תקבלו את כל כספכם.

לאחר כמה ימים יחזקאל בירר ושמע שאכן באמת הפריץ זכה במעמד בממשלת רוסיה, אבל לפני שהסתיימה לה השנה, נסע אל הפריץ כדי לפרוע את הלוואת. כשהגיע למשרדו ביקש מן המזכיר להיכנס אל הפריץ. אבל ביקשו ממנו לחכות עד שהפריץ יסיים את עיסוקיו. עבר שעה, שעתים, שלוש... עד שהפריץ יצא במהירות ממשרדו, או שלא ראה את יחזקאל או שהוא מעלים עין. אבל יחזקאל לא התייאש והמשיך לחכות.

לאחר כמה רגעים נכנסו שני אנשים בריונים ושאלו אותו מה שמו, איך שאמר להם את שמו תפסו אותו הניחו על ידיו אזיקים והורידו אותו למרתף הבניין ולמחרת הוציאו אותו לתוך עגלה סגורה וחשוכה והתחילו לנסוע. הנסיעה היתה ארוכה למשך חמישה שבועות עד שהגיעו לסיביר. כשירדו ניגש לפניהם הקצין וביקש מהם לעמוד בשורה, וביקש מהם להגיע אליו יותר מאוחר למשרדו שכל אחד יקבל לו חדר ומה העבודה שלו. אותם שוטרים אמרו, כנראה מי שיגיע ראשון יקבל את המקום הכי טוב לכן לקחו את אותו יהודי ושמו אותו בסוף. כך עד שהגיע התור של יחזקאל אמר לו הפריץ, אני חייב לסיים תבוא אלי מחר. כל הלילה ישן בחוץ לא היה לו מקום ללון. למחרת כולם הגיעו לפני הקצין, אבל כשהקצין אמר להם, אתם משוחררים, אתם יכולים הביתה. הם חשבו שהקצין עושה להם מלכודת ולא חזו ממקומם, על מה אנחנו משוחררים.

כך סיפר להם, אשת הקיסר נסעה בעגלה עם עגלון, בדרך הסוסים השתוללו, העגלון איבד שליטה, הסוסים רצו לנהר וברגע האחרון כבר הסוסים בתוך המים העגלה נעצרה. אשת הקיסר הייתה מבולבלת הרבה זמן, אבל כשהתאוששה אמרה, כל האנשים שיש להם גזר דין מוות בכל מקום, אני משחררת אותם. אבל כל מי שצריך להשתחרר יעבור דרכי לשוחח איתי על מה נגזור דינו.

הגיע דינו של אותו יהודי, ושאלה אותו על מה נגזר דינו. אמר לה, לא יודע. אשת הקיסר לא הבינה ושאלה שוב. אמר לה היהודי, אני באמת לא יודע הלוואתי כסף לפריץ וכנראה בגלל שהוא רוצה להתעלם ממני הוא שלח אותי לסיביר. אשת הקיסר שמעה את זה התעצבנה ושאלה, האם יש לו הוכחות. היהודי נתן לה את השטר הראה לה וסיפר לה את כל הסיפור. אשת הקיסר ביקשה ממנו לצאת החוצה וקראה לפריץ. הפריץ רעד ממנה, שאלה אותו, האם זה החתימה שלך. מה זה? מושחת... אתה רוצה להיות פקיד אתה עושק אנשים שולח אותם לסיביר, עכשיו אתה הולך לביתך מביא את כל הסכום עם הריבית שהתחייבת לו. הלך הפריץ לביתו הביא לו את כל הסכום עם ריבית ואמרה לו מהרגע הזה סיימת את המקום שלך במעמד. מיד כששחררו אותו לביתו הלך לבעל התניא, התחיל לבכות ובקושי הצליח לדבר. למה כל זה קרה לי הרב אמר לי שאני יכול להלוואת ואין לי ממה לחשוש. אמר לו בעל התניא, כל זה בגלל כשהגיעו אליך השליחים להזכיר לך את החוב, אמרת להם אין לכם מה לדאוג אתם תקבלו את הכסף. בטחת בעצמך ולא בטחת בבורא עולם היית צריך לומר בעזרת השם אני יחזיר לכם את החוב, אבל מהשמיים הראו לך שבורא עולם משגיח על הכל אפילו שהאדם בטוח שהכל נראה בסדר.

(ע"פ שיחתו של הרב דניאל זר שליט"א – 'אור דוד')

בדיחות הדעת:

אחד אומר לחבר שלו --ראיתי שלט "צבע ביתך ב-3,777 שקל.

אז צבעתי

ממי אני אמור לקבל את הכסף עכשיו???

בקיצע'ר – חידוש קצר לשולחן השבת:

"ואתחנן אל ה' בעת ההוא לאמר" (פרק ד', פסוק כ"ג)

שואל הספר אזנים לתורה:

"בַּעַת הַהוּא" - על איזה עת מדובר? מה ראה משה לבקש בעת מהקב"ה להיכנס לארץ ישראל? הרי הקב"ה כבר אמר לו שהוא לא נכנס!?

ועוד ואם כבר אתה מתפלל על עצמך – למה משה רבינו לא התפלל על אהרון שיזכה גם הוא להיכנס לארץ ישראל!?

משיב האזנים לתורה:

משה רבינו לא התפלל על אהרון, כיון שהקב"ה אמר למשה רבינו, להגיד לאהרון הכהן לעלות להר ההר, ולהעלות איתו ביחד גם את אלעזר הכהן, והתורה מצווה אותו, להלביש את אלעזר בבגדיו של אהרון הכהן.

אם כך, אמר משה רבינו – אין לי מה לבקש עליו, משום שאם הקב"ה אומר לי את הדברים הללו, פירוש הדבר, שהגיע זמנו של אלעזר להיות הכהן, לכן אני לא יכול לבטל את הגזירה על אהרון הכהן, כי הגיע זמנו של אלעזר לכהן.

לכן משה רבינו, לא התפלל על אהרון.

וממשיך האזנים לתורה לבאר: אבל כשהקב"ה אמר למשה רבינו (כז, יב): "עֲלֵה אֶל הַר הָעֵבְרִים הַזֶּה... וְנִאֲסַפְתָּ אֶל עַמִּיךָ..." הקב"ה לא אמר לו להעלות איתו עוד מישהו לכן הבין משה רבינו, היות והוא לא אמר לי מי ימלוך אחרי, אני עוד יכול לשנות את רוע הגזירה, כי לא הגיע זמן של מישהו אחר למלוך...

(אצל אהרון הכהן, הגיע זמנו של אלעזר למלוך, אז לא היה עניין לבקש, אבל כאן, עדין לא נאמר לי מי יעלה איתי ביחד, ולכן זאת הסיבה שאני יכול עדין להמשיך לבקש, אולי הקב"ה ידחה את רוע הגזירה)...

עם פשרות!

"וְעֲשִׂיתָ הַיָּשָׁר וְהַטּוֹב בְּעֵינֵי ה' לְמַעַן יִטֵּב לְךָ וּבָאתָ וַיִּרְשֶׁתָּ אֶת הָאָרֶץ הַטּוֹבָה ... (ו', י"ח)

פִּרְשׁ רַש"י : זוּ פְּשָׁרָה, לַפְּנִים מִשְׁוֵרַת הַדִּין.

רצון הבורא הוא, שיהיו בריותיו חיים בשלום וברעות ביניהם. ופעמים ששני צדדים חושבים את עצמם לצדקים וזכאים, שטבע הוא באדם שהוא קרוב אצל עצמו, ואינו רואה נגעי עצמו, ולכן עוזדה התורה הקדושה את מעשה הפְּשָׁרָה שְׂבֹאוֹ שְׁנֵי הַצְּדִיקִים זֶה לַקְּרֹאת זֶה וַיִּתֵּר כָּל אֶחָד עַל חֵלֶק מִ"זְכוּתוֹ", וּבְכֶךָ נִמְצְאוּ מַגִּיעִים שְׁנֵיהֶם לַעֲמֹק הַשְּׂוֹה וְהַשְּׁלוֹם מִנֵּת חֵלְקָם. וְסִמְכוּ אֶת חֲכָמִים עַל הַפְּסוּקָה: "אַמֶּת וּמִשְׁפָּט שְׁלוֹם שְׁפֹטוּ בְּשַׁעֲרֵיכֶם" (זכריה ח', ט"ז)

ובספר "אור חדש" להג"ר חיים זייצ'יק זצ"ל כתב ביאור נפלא למאמר חז"ל (ברכות ס"א ע"א) שבתחילה ברא הקב"ה את אדם וחיה מדובקים זה לזה גב אל גב, שלכאורה מה העניין בכך? וכי טוב ותקין לברוא נברא שכזה? אלא שרצה הקב"ה ללמד ולהרגיל את האדם למדת הוותרנות, שהאחד לא יוכל לפסוע מבלי שהשני יוותר מעצמו ללכת לאחור, וכך בכל צעד ושעל.

ואיזהו מִשְׁפָּט שְׂוִישׁ בּוֹ שְׁלוֹם - זוּ הַפְּשָׁרָה. וְהַמְרָגִיל עֲצָמוֹ בְּמַדָּה יִקְרָה זוּ לְהִיּוֹת רַךְ כְּקֶנֶה, וְלְהַעֲבִיר עַל מַדּוּתוֹ וְלֹא לְדַקְדֵּק עִם הַבְּרִיּוֹת - אֲזִי רוּחַ הַבְּרִיּוֹת נוֹחָה הַיָּמִנִי, וּמִמִּילָא רוּחַ הַמְּקוֹם גַּם בֵּן נוֹחָה הַיָּמִנִי. שֶׁכֵּן אָמְרוּ חֲכָמִים (אבות ג', י'): כֹּל שְׂרוּחַ הַבְּרִיּוֹת נוֹחָה הַיָּמִנִי - רוּחַ הַמְּקוֹם נוֹחָה הַיָּמִנִי.

וידועים דברי רבי אלעזר בן רבי שמעון בתענית (כ' ע"ב): לעולם יהא אדם רך כקנה ואל יהא קשה כארז, שלכן זכה קנה ליטול ממנו קולמוס לכתוב בו ספר תורה ותפילין ומזוזות.

(ע"פ 'דובב שפתי ישנים')

שימו לב: הוצאת העלון והפצתו הינה על דעת שלא לעיין בו בשעת התפילה וקריאת התורה!

להמשיך ולהתפלל על הגאולה ללא יאוש והפסקה.

"ואתחנן אל ה' בעת ההוא לאמר"

במדרש דברים רבה (פי"א, י) מבואר:

שמשה רבינו ע"ה התפלל תקט"ו תפלות כמניין ואתחנן, ואם היה מתפלל עוד תפלה אחת היה נענה ונכנס לארץ, אלא שהקב"ה אמר לו רב לך...

אומר המנחת אלעזר ממונקאטש:

ומכאן מוסר השכל נגד האווילים הטועים בזמנינו שלא להרבות בתפלה על הגאולה שלימה, (גם ברוב צרותינו חבלי משיח האלו), באמרם כי מה ייתן ומה יוסיף תפלתנו על התפלות בשמונה עשרה על הגאולה? והרי עדיין לא נושענו...

מכאן הראיה כי אם היה משה רבינו ע"ה מתפלל עוד תפלה אחת היה נענה, וכיון שאלינו לא נאמר (חלילה) רב לך מלהתפלל עוד, עלינו להמשיך ולהתפלל כי מי יודע כמה תפלות נצרכות לגאולה השלימה...

זהו שכתוב (ישעיה נז, ז): "כי ביתי בית תפילה יקרא..." שיהיה נבנה מתפילות ישראל, לכך מצווה רבה להתפלל ולשפון שיח, כי ברוב התפלות אולי ימצאו פעם אחד עת רצון שהוא מסוגל להיענות בגאולה שלימה במהרה בימינו...

(ע"פ 'דבר תורה')

חודה של פרשה -

חידה מפרשת השבוע ע"פ הפסוקים ורש"י, בעריכת הרב ישראל בראורין שליט"א.

באיזו אמירה מביע הרועה את צערו.

בזה שהעם לא הראה נכונות יתרה,

שיושב רום ושלוחו יהיו מלמדו.

אף הוסיפו כאב וחלישות.

לזה שבמסירות רבה ביצע כל שליחות.

פתרונות ניתן לשלוח עד ליום רביעי הקרוב בדרכים הבאות:

א. בעמדות 'נדרים פלוס' באמצעות שלח הודעה. (קוד קופה 6500, ע"ש המרכז לערבות הדדית)

ב. השארת הודעה במענה הממוחשב בטלפון: 02-5-696-515.

ג. שליחת הודעה במיל: ALONHLH@GMAIL.COM

- יש לשלוח תשובה מליאה בצירוף שם הפותר, והיכן קיבלתם את העלון.

ב"ה

לתועלת הציבור: קיים גמ"ח להשאלת

גמרות שוטנשטין, וספרי טוש"ע.

ברח' אבינועם ילין 13, שכונת גאולה י-ם.

לפרטים: 054-844-86-83.

או בקו המידע: 02-590-7438

איו"צ הראשון

רב קווי: 1599-578-946

בני ברק: ר' עקיבא 52 בפסאג' | ירושלים | אלעד | ביתר עילית
מודיעין עילית | בית שמש | אשדוד | נתיבות | חיפה